

Cursuri universitare

Bogdan VÎRJAN

Criminologie

Curs universitar

Bogdan VÎRJAN

Criminologie

Curs universitar

Universul Juridic

București

-2024-

TITLUL I

ASPECTE INTRODUCTIVE

Lucrarea de față se adresează în special studenților de la facultățile de drept din anul II și urmărește să realizeze o prezentare succintă a principalelor probleme pe care le ridică zona infracționalității. Bineînțeles că cercetările criminologice acoperă o sferă foarte largă de preocupări, criminologia fiind o știință nenormativă care interferează cu alte discipline, cum ar fi dreptul penal, sociologia sau psihologia. În aceste condiții, este evident că în această lucrare este prezentată doar o parte, mai importantă spunem noi, din sfera de preocupări a cercetării criminologice.

În cadrul lucrării, pentru început regăsim câteva explicații cu privire la necesitatea criminologiei și caracterul interdisciplinar al acestei științe, după care sunt analizate cele două obiecte ale cercetării criminologice, fenomenul criminal și reacția socială, pe care o întâlnim în literatura de specialitate și sub denumirea de practica anticriminală. Vom observa că, în cadrul criminologiei, întâlnim două obiecte de cercetare, datorită faptului că această știință are un dublu caracter: atât fundamental sau teoretic, cât și practic sau aplicativ.

În continuare, vor fi analizate aspecte care țin de cercetarea criminologică, sens în care vor fi prezentate cele mai importante modalități de cunoaștere care sunt folosite de cercetarea criminologică, precum și procedeele la care apelează această știință pentru culegerea de date și interpretarea acestora în scopul atingerii obiectivelor urmărite în cadrul cercetărilor efectuate. Totodată, regăsim în cadrul lucrării explicații privind scopul și funcțiile cercetării criminologice, precum și o încercare de definire a criminologiei.

Nu în ultimul rând, având în vedere numărul foarte mare de concepte și explicații care au fost adoptate cu privire la fenomenul criminal, am încercat să facem o selecție a celor mai interesante teorii care încearcă să explice cauzele care generează criminalitatea. Primele teorii cu privire la fenomenul criminal le regăsim în cadrul primelor școli de gândire criminologică, iar teoriile care au apărut ulterior au fost grupate în două categorii distincte: teorii etiologice și teorii noncauzale.

Capitolul I

Necesitatea criminologiei

Criminologia este o materie interdisciplinară și nenormativă care acoperă o sferă extinsă de preocupări. După cum vom vedea pe parcurs, această disciplină are o dublă finalitate, având în vedere că:

- pe de o parte, se ocupă de cercetarea cauzelor comportamentului antisocial, ceea ce presupune o cercetare fundamentală sau teoretică;
- pe de altă parte, încearcă să identifice cele mai bune modalități de prevenire și combatere a criminalității, precum și de tratament al comportamentului antisocial, ceea ce presupune o cercetare aplicativă sau practică¹.

Așa cum s-a afirmat în doctrină, doar o bună cunoaștere a cauzelor care generează un anumit tip de criminalitate în toată complexitatea sa permite găsirea celor mai adecvate metode de combatere a acestuia, motiv pentru care putem spune că criminologia este o *știință pură* și o *știință aplicativă*². Nu pot fi propuse soluții eficiente de prevenire și combatere, sau cel puțin de limitare a unui anumit tip de fenomen criminal, dacă nu îl cunoaștem în profunzimea sa și dacă nu îi înțelegem cauzele, condițiile care îl generează și/sau îl favorizează.

Această dublă finalitate a cercetării criminologice determină dublul său caracter, atât de știință fundamentală, cât și de știință aplicativă³. Pe cale de consecință, putem spune că criminologia are în același timp și un caracter complex, având în vedere că este o știință care întrunește atât caracteristicile științelor *fundamentale sau pure*, cât și caracteristicile *științelor aplicate sau practice*. Conceptele cu care operează criminologia, cum ar fi crima, criminalul sau criminalitatea, deși sunt specifice

---

¹ G. Canepa, *L'épistémologie et la recherche criminologique*, R.D.P.C., nr. 8/1971, p. 764, apud V. Cioclei, *Manual de criminologie. Curs universitar*, ed. a 6-a, Ed. C.H. Beck, București, 2016, p. 29.

² R. Vouin, J. Léauté, *Droit pénal et criminologie*, P.U.F., Paris, 1956, p. 22.

³ V. Cioclei, *op. cit.*, pp. 28-29.

științelor fundamentale, totuși nu au semnificație specifică criminologiei decât atunci când sunt aplicate în practică⁴.

Așa cum s-a arătat în literatura de specialitate⁵, cercetarea criminologică presupune un ansamblu de demersuri care urmăresc obținerea unei imagini cât mai coerente asupra fenomenului criminal, lăsând însă tot timpul loc pentru îndoială. Adevărul este că criminologia este o disciplină în care întrebările sunt mult mai numeroase decât răspunsurile.

---

⁴ H. Ellenberger, *Recherche clinique et expérimentale en criminologie, contributions à l'étude des sciences de l'homme*, Ed. P.U.M., 1968, Montreal, p. 7 și urm., apud R.M. Stănoiu, *Criminologie*, Vol. I, Ed. Oscar Print, București, 1995, p. 103.

⁵ V. Cioclei, *op. cit.*, p. 2.